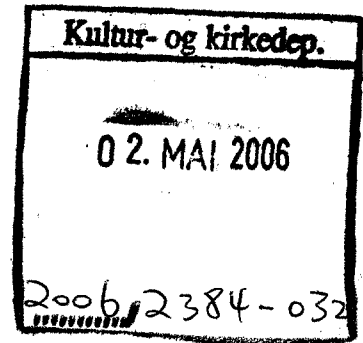




**Bingo & Lotteriforbundet**  
FORENINGSLIVETS STØTTESPILLER



## Høringsuttalelse

til

**Kultur- og kirkedepartementets høringsbrev 22.02.2006 om  
endringer i forskrifter vedrørende drift av gevinstautomater og  
bingoautomater**

Vi viser til departementets høringsbrev 22.02.2006 samt til møte mellom Bingo & Lotteriforbundet (BLF) og politisk rådgiver Hallvard Ingebrigtsen den 21.03.2006

I møtet ble vi bedt om å redegjøre for konsekvensene av regelendringene som allerede er gjennomført, samt å utdype våre argumenter om at seddelforbudet ikke bør gjøres gjeldende for bingoautomater. Våre innspill i forhold bingoautomater fremgår av punkt 3. Når det gjelder situasjonen i bingomarkedet, viser vi til vedlegget til vår uttalelse.

## **1. Sammendrag**

- BLF aksepterer forslaget om at det innføres forbud mot sedler på gevinstautomater, til tross for at vi antar at forbudet vil få negative konsekvenser for bingoenes inntekter
- BLF mener at bingoautomater må unntas fra forbudet mot seddelinntak. Vår motstand mot å forby seddelinntak på bingoautomater må ses i lys av at:
  - bingoautomater ikke utbetaler gevinster i form av penger
  - et seddelforbud vil medføre at bingoene må øke sin kontantbeholdning vesentlig, og faren for ran vil derved øke ytterligere.
- Bingo & Lotteriforbundet støtter forslaget om forbud mot veksledispensere. Dette standpunkt må sees i sammenheng med at bingoautomatene slipper forbud mot seddelinntak.
- Vi konstaterer at tillatelsene foreløpig ikke forlenges lenger enn til 31.12.2006. BLF forutsetter at det gis en snarlig avklaring på videre forlengelser i 2007.
- Vi kan se behovet for at det iverksettes ytterligere reguleringer av gevinstautomatene. Bingo er et flerspillskonsept hvor summen av samtlige spill bidrar til bingoenes driftsgrunnlag. Endringer som virker inngripende i omsetningen fra automatene, kan derfor ikke ses isolert fra bingoenes samlede rammevilkår.
- BLF mener at bingoautomater bør unntas fra monopolet og typegodkjennes som et bingokonsept, myndighetene bør være varsomme med å innskrenke åpningstidene på bingo og "frys-regelen" i automatmarkedet bør endres slik at automater kan flyttes til lokaler med 18-årsgrænse.

## **2. Forbudet mot seddelmottak - gevinstautomater**

BLF kan se behovet for å innføre forbud mot sedler på gevinstautomater. Forslaget kan bidra til å gi spilleren et opphold mellom påkast av hver enkelt mynt og aktiv deltakelse i spillet.

De aller fleste bingoer som har gevinstautomater oppstilt, leier tjenesten fra ekstern entreprenør. Bingoene mottok ca 24 millioner kr i lokalinnehaverprovisjon fra automatene i 2005, jfr tabell 2 ovenfor. Entreprenørene for gevinstautomater anslår at forbudet mot sedler vil medføre en nedgang i nettoomsetningen på ca 20-30%. Dersom dette anslaget er riktig, vil bingoene få redusert sin lokalinnehaverprovisjon med mellom 4,8 -7,2 millioner kroner pr. år. Siden forslaget er ment å iverksettes fra juni 2006, kan bingoene regne med en nedgang i sitt dekningsbidrag på 2,4 - 3,6 millioner kr i inneværende år (22-33 000 kr pr bingo)

BLF har mottatt urovekkende signaler på at mange bingoer ikke vil greie å innfri de nye overskuddskravene som ble gjeldende fra 2006. Bingoene kan ikke tåle en nedgang i provisjonen fra automatene på toppen av disse kravene. Vi mener at bingoforskriften må diskuteres på nytt, og vil komme tilbake til dette.

### **3. Bingoautomater må unntas fra seddelforbudet**

BLF mener at det er tvingende nødvendig å unnta bingoautomatene fra seddelforbudet. Bingoautomater er grunnleggende forskjellige fra gevinstautomater, og vår motstand mot forslaget må ses i lys av dette.

#### **3.1. Nærmere om bingoautomatene**

Bingoautomater reguleres av bingoforskriften § 32, og kan utelukkende stå oppstilt i bingohaller. De første bingoautomatene ble utplassert i 1995, og BLF anslår at det står oppstilt ca 1 000 bingoautomater i dagens marked. Volumet av bingoautomater er således lite, sett i forhold til antallet gevinstautomater.

Automatene tilbyr et bingolignende spill, hvor spilleren kan velge å spille på 1-4 bingobonger med innsats fra 1-5 kr pr. kort. Trekningen igangsettes av spilleren og foregår automatisk. Bingoautomatene må være koplet sammen i et antall på minimum 5 stk, hvorav en av automatene fungerer som "master" som distribuerer gevinstene mellom automatene i nettverket.

Bingoautomatene er mindre "aggressive" enn ordinære gevinstautomater. Mens gevinstautomatene er konstruert for tilfeldig forbipasserende, er spillet på bingoautomatene konstruert for å ivareta hensynet til "stamgjester", som besøker bingoene flere ganger i uken. Tilbakebetalingsprosenten til spillerne er vanligvis høyere enn for en gevinstautomat, og spillet krever derfor mindre innskudd fra spilleren. På de fleste automatene kan spilleren selv justere hastigheten i spillet til å gå tregere, helt opp til trekning av ett og ett tall på bingobongen. Disse elementene i spillet medfører at spilleren får langt større underholdningsverdi av spillet enn på en gevinstautomat.

#### **3.2. Bingoautomater utbetaler ikke mynt**

Ved spill på en gevinstautomat, må spilleren finne seg i at alle gevinster og resterende innskudd utbetales direkte fra automaten i 10,- og 20-kroners mynt.

De aller fleste bingoautomatene utbetaler ikke gevinster som kontanter. Spilleren får et verdibevis eller automaten oppgir en utbetalingskode, som er grunnlag for innløsning av gevinsten hos bingoens personale. BLF mener at løsningen med kontantløs utbetaling av gevinster må gjøres gjeldende for alle bingoautomater.

Bingoautomater ivaretar derfor allerede 2 viktige sosialpolitiske intensjoner:

- Automatene står oppstilt i et miljø med 18-års aldersgrense og under oppsyn av betjeningen i lokalet
- Verdibevis i stedet for "klingende mynt", forsterker alderskontrollen. Fraværet av lyder fra utbetalingen unngår å "trigge" spilleren eller andre i lokalet.

De fleste bingoer tømmer automatene daglig. Kontantene fra automatene inngår i bingoens kassebeholdning og "sirkulerer" i den forstand at bingoen "gjenbraker" sedler fra automatene til utbetaling av gevinster i både hovedspill og sidespill.

En bingo hall som har 10 bingoautomater i lokalet, vil i gjennomsnitt ha et påslipp (cash-in) på ca 100 000 kr pr. uke. Det er viktig å være oppmerksom på at **innskudd på automatene ikke er identisk med spillerens forbruk** på automatene.

Bingoautomatene er et sidespill, og benyttes primært i salgspausene mellom hvert enkelt hovedspill (spill på den tradisjonelle papirbingoen). Mange bingoer har et forbud mot at spillerne forlater automatene uten å heve sitt tilgodehavende, fordi automaten da vil være "opptatt" i neste salgspause. Spilleren løper også en risiko for at andre spillere benytter resterende innskudd som ikke tilhører dem selv. I praksis fungerer dette slik:

- Når hovedspillet settes i gang igjen, tar spilleren ut verdibevis på resterende innskudd og gevinster.
- Verdibeviset innløses i kontanter og/eller i bonger til hovedspillet hos personalet.
- I neste pause, må spilleren foreta et nytt innskudd for å spille på automaten. Ved en heldagsbingo som har ca 30 salgspauser pr. dag, forblir alle nye innskudd på automaten og beholdningen i automatene øker gjennom hele dagen, selv om minst 90 % av omsetningen betales ut igjen av personalet.

For spilleren medfører denne praksisen at det er uvesentlig hvor stort beløp de putter på automaten, siden tilgodehavende når som helst kan betales ut igjen av personalet. Ved innløsning av et verdibevis på for eksempel 156 kr, er det vanlig praksis at spilleren får utbetalt 150 kr i sedler og 6 kr i mynt. I stedet for å veksle 200 kr hos personalet for spillet, skjer vekslingen mao når spilleren innløser sitt verdibevis.

### **3.3. Faren for ran vil øke betraktelig.**

De fleste større bingoer har i dag til enhver tid en kassebeholdning på minimum 100 000,- kr for å utbetale gevinster fra de ulike spillekonseptene i lokalet. Mens kiosker, butikker og bensinstasjoner kan benytte seg av "drop-safe" hvor kontantene fra omsetningen er utilgjengelige for personalet ved et ran, må personalet ved bingoene ha tilgang til kassebeholdningen hele tiden. For å unngå innbrudd i automatene, blir bingoautomatene som oftest tømt på kvelden, og pengene legges i bingoens safe. Siden personalet føler seg utrygge ved å forlate lokalet etter stengt tid på kvelden med kontanter på seg, blir overskuddet fra dagens omsetning også ofte lagt i bingoens safe over natten og levert i nattsafe på dagtid.

Den store kontantbeholdningen ved bingoene representerer allerede et problem i forhold til innbrudd og ran. De fleste forsikringsselskap vil nødig forsikre mer enn 100 000 kroner i kontanter, og det stilles krav om at kontantene skal være innlåst i fastmontert og godkjent safe. BLF kjenner også til at minst 10 norske bingoer allerede har vært utsatt for brutale ran i tilknytning til åpning eller stengning av lokalet. I samtlige tilfeller har personalet vært stilt overfor våpen og i tillegg blitt forlatt bundet eller innlåst i lokalene.

Dersom seddelmottaket skulle blokkeres på bingoautomatene, må bingoene heve sin kontantbeholdning med tilsvarende beløp som puttes på automaten, dvs i snitt ca 100 000 kr pr. uke, for å ha nok kontanter til å innløse verdibevisene fra bingoautomatene. Faren for ran øker derved betraktelig. Ran er alvorlig uansett hvem som rammes, men risikoen for ran sprer særlig stor frykt på en kvinnearbeidsplass. Vi registrerer med stor bekymring at 12 av Sveriges 80-90 bingoer har vært utsatt for ran i perioden fra nyttår til 1. mars 2006. Det er grunn til å tro at den utviklingen vi ser i vårt nærmeste naboland, også vil gjøre seg gjeldende blant våre bingoer.

Et påslipp på automatene på ca 100 000 kr pr uke, medfører også store praktiske problemer med håndteringen av mynt. For det første er vekten av så mye mynt tung å håndtere for personalet. Mynt kan heller ikke leveres i nattsafe, og stadig flere banker nekter å ta i mot store mengder mynt for veksling uten at mynten går veien om en tellesentral. Bingoene blir derved henvist til å leie kostnadskrevenende tjenester fra vaktelskap og tellesentraler for å frakte og innlevere mynt.

#### **4. Forbudet mot veksleautomater**

Som lokalinnnehavere for gevinstautomater, er vi bekymret for at forslaget vil føre til større pågang fra spillerne for å veksle sedler til mynt. De aller fleste bingoer har gjennomført til dels store nedskjæringer i bemanningen i løpet av 2005. Så lenge kravene til formålets andel fra bingoenes øvrige spill ikke endres, kan bingoene verken øke bemanningen eller unne seg den luksus å nekte veksle-service for automatspillerne.

Bingo & Lotteriforbundet ser imidlertid forslagets intensjon om forbud som en brems av spillervolumet for enkelte. Bingo & Lotteriforbundet støtter derfor forslaget om at veksledispensere ikke skal være tilgjengelig for publikum i bingolokalene.

Bingo & Lotteriforbundet vil imidlertid be om at fjerning av veksledispensere sees i sammenheng med argumentasjon for å beholde seddelinntak for bingoautomater slik det er beskrevet og argumentert for i avsnitt nummer 3.

#### **5. Iverksetting av endringene**

BLF er usikker på hvordan høringsforslaget skal forstås. Vi oppfatter forslaget dit hen at "den som er ansvarlig for oppstilling av automaten" skal håndheve at spillerne ikke benytter sedler på automatene f.o.m. 01.06.06 mens entreprenørene er ansvarlige for å blokkere seddelmottaket helt f.o.m. 01.08.06.

Selv om entreprenør er ansvarlig for oppstilling av automaten, kan det ikke være andre enn lokalinnhaver som kan påse at spillerne ikke benytter sedler. Etter BLFs oppfatning vil en slik ordning være umulig å kontrollere, og derved så tvil om forbudet. Vi foreslår derfor at seddelforbudet iverksettes på samme tidspunkt som automatene skal være blokkert for sedler.

Vi foreslår også at ordlyden i forskriften endres slik at seddelmottaket kreves blokkert utelukkende ved **utvendig fysisk sperre**. En innvendig sperre vil fortsatt gi inntrykk av at spillerne kan benytte sedler, og bare medføre irritasjon for så vel spillere som personalet.

#### **6. Kommentarer til tillatelsene. Innstramminger i automatmarkedet**

BLF ser nødvendigheten av at det vurderes ytterligere innstramminger i automatmarkedet. Entreprenørene er ikke tilfredse med å stå i søkelyset for en stadig sterkere kritikk i forhold til negativ spilleatferd. Siden automatene er gjenstand for detaljert regulering både i forhold til oppstilling og programvare, er det

Endringene må samtidig bygge på tiltak som har dokumenterbar effekt. Det bør også være en forutsetning at kostnadene ved å gjennomføre endringene står i forhold til varigheten av tillatelsene.

BLF vil nedenfor peke på noen endringer som lar seg gjennomføre uten vesentlige kostnader, og som samtidig kan ivareta uttrykte sosialpolitiske hensyn.

### **6.1. Bingoautomater må unntas fra monopolet og typegodkjennes**

Helt siden de første bingoautomatene ble godkjent, har myndighetene tatt forbehold om at det kan innføres krav om typegodkjenning av automatene. Dette er ennå ikke gjort, fordi myndighetene ensidig har satset på å gi Norsk Tipping monopol på oppstilling av automatene.

BLF har alltid ment at bingoautomater bør unntas fra Norsk Tippings enerett. Som et spillekonsept som utelukkende kan stå oppstilt i bingohaller, har automatene alltid vært regulert av bingoforskriften, og unntatt fra regelverket for gevinstautomater. Flere viktige sosialpolitiske hensyn er ivaretatt både gjennom automatenes virkemåte og ved at automatene utelukkende står oppstilt i lokaler med 18-årsgrense. Stortinget uttrykte også tvil om hvorvidt monopolet skulle gjøres gjeldende for bingoautomatene.

BLF ser fortsatt ingen grunn til at Norsk Tipping skal overta ansvaret for automatene. Vi er kjent med at Svenska Spel har involvert seg i bingomarkedet i Sverige og gått til oppkjøp av minst 12 bingohaller i Stockholm. Bingo er ett av de få spill som primært spiller til inntekt for lokale foreninger på grasrota. Mange av disse foreningene mottar ikke overskudd fra noen andre spill. Norsk Tipping representerer en konkurrent for bingoene, og BLF ønsker ikke å gi utenforstående konkurrenter adgang til våre spillelokaler.

Typegodkjenningsregler for bingoautomatene bør utformes som et enkelt sett av rammevilkår. Random-number-generator og programvare kan testes ved et eksternt testinstitutt mens oppfyllelse av øvrige vilkår bør kunne kontrolleres på stedet.

### **6.2. Frys-regelen bør endres**

Endringen i forskriften om oppstillingstillatelser for gevinstautomater som ble iverksatt i april 2005, medfører at det ikke lenger gis adgang til å flytte en automat fra ett lokale til et annet. Regelen setter derved en skranke for at automater kan flyttes fra det offentlige rom til lokaler som ivaretar en effektiv kontroll av 18-års-grensen.

BLF mener at forskriften om oppstillingstillatelser bør endres, slik at automater kan flyttes til bingolokaler og andre miljøer som sikrer adgangskontroll og oppsyn med automatene.

Dersom en bingo flytter fra et lokale til et annet, bør det gis adgang til at oppstillingstillatelsene kan flyttes til det nye lokalet. Dersom en bingo nedlegges pga manglende lønnsomhet, bør det gis adgang til at tillatelsene flyttes til et annet bingolokale.

## Vedlegg.

### **Utviklingen i bingomarkedet – konsekvenser av nye rammevilkår**

I motsetning til andre lokalinnhavere som baserer sine inntekter på salg av andre produkter, lever bingoene av sine samlede spilleinntekter. Bingomarkedet har gjennomgått store forandringer siden 2004, med en betydelig skjerpning av kravene til formålets andel. Bingoene er derfor spesielt sårbare i forhold til endringer som kan påvirke spilleinntektene.

Vi beklager at vi ikke er i stand til å presentere tall for 2005. Lotteri- og stiftelsestilsynet har bearbeidet samtlige regnskap for samtlige bingoer, men tallene er foreløpig ikke oppsummert.

#### **1. Antallet bingoer og foreninger som får inntekter fra disse, er kraftig redusert**

Ved utgangen av 2003 var det registrert 125 bingolokaler i Norge. I løpet av 2004 ble 7 bingoer nedlagt.<sup>1</sup> BLF kjenner til at ytterligere 10 bingoer har avvirket driften i løpet av 2005 (6 bingoer) og hittil i 2006 (4 bingoer).

Antallet bingoer er derved redusert med 17 stk, eller 14 % i løpet av 2 år.

I løpet av 2004 ble antallet lag og foreninger som mottok inntekter fra bingo, redusert med 218 foreninger til 2 556.<sup>2</sup> Hver bingo spiller i gjennomsnitt til inntekt for 22 foreninger. Reduksjonen i antallet bingoer i løpet av 2005 og 2006 har derfor ført til at ytterligere 220 foreninger har mistet sine inntekter. Vi kan derfor konkludere med at **nærmere 450 foreninger har mistet sine inntekter fra entreprenørbingo siden 2004.**

Tallene er ennå mer dramatiske dersom man går tilbake til 2001. I dette året hadde 2 891 foreninger inntekter fra entreprenørbingo og 1 500 lag inntekter fra bingo i egen regi (forenings- eller bygdebingo) Tallet på foreningsbingoer har vist en jevn nedgang hvert år og var sank til ca 1 100 ved utgangen av 2004. Antallet har gått ytterligere ned i 2005.<sup>3</sup>

**I løpet av hele perioden har ca 1 070 foreninger mistet sine inntekter fra entreprenørbingo og mer enn 400 foreninger mistet inntekter fra bygdebingo.** Den samlede nedgangen i antallet foreninger som mottar inntekter fra bingo utgjør 35 %.

#### **2. Myndighetenes antagelse om at inntektene vil øke, stemmer ikke**

Lotteritilsynet har ved flere anledninger hevdet at en nedgang i antallet bingoer vil føre til økt besøk ved de bingoene som overlever. BLF bestrider denne påstanden.

Tatt i betraktning det store antallet entreprenør- og bygdebingoer som er nedlagt de siste årene, burde de "gjenlevende" bingoene hatt en stor økning i omsetningen. Omsetningen i hovedspillet viste en knapp nedgang fra 2003 til 2004. Lotteri- og stiftelsestilsynet antar at samlet omsetning ved entreprenørbingo i 2005 vil vise en liten økning,<sup>4</sup> men BLF regner med at det er omsetningen fra sidespillene som i så fall

<sup>1</sup> Lotteritilsynet, statistikk 2004, side 34

<sup>2</sup> Lotteritilsynet: Statistikk 2004, side 35

<sup>3</sup> Lotteritilsynet: statistikk 2003, side 15, statistikk 2004 side 37, og årsmelding 2005, side 20

<sup>4</sup> Lotteri- og stiftelsestilsynet: Årsmelding 2005, side 20

vil stå for økningen. At omsetningen i hovedspillet ikke er falt med større beløp, skyldes at de fleste bingoer har installert terminaler for elektronisk hovedspill som i seg selv gir en økning i salget av bonger til hovedspillet på ca 10 %. Både bingoer som spiller alene i et område og andre som har opplevd å miste en konkurrent, melder om lavere gjennomsnittsbesøk enn for noen få år tilbake.

Radiobingo er den eneste formen for bingo som har hatt en betydelig økning i omsetningen. Her er omsetningen økt fra 80 millioner i 2002 til 100 millioner i 2004.<sup>5</sup> Radiobingo spiller til inntekt for seg selv. BLF kan ikke forstå at myndighetene gang på gang velger å styrke konkurransevilkårene for kommersielle radiobingoer på bekostning av inntektene til lag og foreninger som mottar inntekter fra tradisjonell bingo.

### **3. Andelen bingospillere går ned**

Lotteri- og stiftelsestilsynets måling av spilleatferd i 2005, viser at bare 6-7 % av befolkningen spiller på bingo. Antallet bingospillere er redusert med 1 % fra juni til november 2005.<sup>6</sup> BLF undres ikke over denne utviklingen. Selv om bingoforskriften åpner for høyere premier fra 2005, kreves det at samlet premieandel skal gå ned. De fleste bingoer er nå tvunget til å linke/delta i samspill med flere bingoer, for å redusere premieandelen i henhold til de nye kravene i bingoforskriften. Spillerne som tidligere spilte ved en bingo uten link, må ta til takke med halvparten av premiene når bingoen linker med en annen, en tredjedel av premiene ved 3 lokaler som linker sammen, osv.

Lavere sjanse for å oppnå gevinst, gjør spillet mindre attraktivt.

Bingo opplever stadig sterkere konkurranse fra andre spill. Selv om ingen av de spurte i Lotteritilsynets undersøkelse oppgir å ha spilt på bingo siste gang de var logget på, rapporterer utenlandske nettstedet om en stor økning i andelen kvinnelige spillere. BLF mener det er svært beklagelig at spillere forlater bingo, som er ansett som et lavrisikospill i forhold til spilleavhengighet, i forhold til andre typer spill.

### **4. Driftsmarginene er ytterligere innskrenket i 2006**

Bingoforskriften ble endret med virkning fra 01.01.2005 slik at formålet skulle motta 10 % av netto omsetning fra hovedspillet. Maksimalt fradrag for gevinster før beregning av formåletts andel, ble fastsatt til 75 %.

I BLFs undersøkelse høsten 2005 oppga 47 bingoer sitt driftsresultat for første halvår. Til tross for de nedskjæringene som bingoene i undersøkelsen allerede har foretatt, og *inklusive* bingoenes lokalinnehaverprovisjon for gevinstautomatene, **hadde bingoene et samlet driftsunderskudd på kr 4,4 millioner**<sup>7</sup>. Dette er dramatiske tall, som viser at et stort antall bingoer hadde problemer med å dekke sine kostnader med gjeldende overskuddskrav.

Til tross for sterke motforestillinger fra BLF, ble forskriften skjerpet på nytt med virkning fra 01.01.2006, slik at formåletts andel økte til 15 % av netto omsetning, og maksimalfradraget for gevinster ble samtidig redusert til 70 %.

<sup>5</sup> Lotteritilsynet: Statistikk 2002, side 37 og statistikk 2004, side 37

<sup>6</sup> Lotteri- og stiftelsestilsynet: Årsmelding 2005, side 20

<sup>7</sup> Materiale fra denne undersøkelsen er gjengitt i vår høringsuttalelse 24.10.2005



Overføringen til formål i perioden 2001- 2004 har isolert sett har hatt en relativt stor nedgang. Samtidig har antallet foreninger som er overskuddsmottakere fra bingo, også vist en nedgang. BLF har i sin tidligere høringsuttalelse høsten 2005 vist at nedgangen pr forening utgjør ca 6 000 kr.

I 2004 ble det overført i alt 47 millioner kr til formål fra entreprenørbingo. Gjennomsnittet pr. forening utgjorde kr 18 400,-.

Lotteri- og Stiftelsestilsynets har i årsmeldingen for 2005 anslått at det ikke var noen vesentlig økning i bingoomsetningen. Entreprenørbingoen har iflg tilsynet trolig hatt en økning, mens "bygdebingoene" trolig har gått noe ned. BLF har i anslaget nedenfor gått ut fra tilsvarende tall som for 2004, men lagt nye overskuddskrav til grunn (millioner kr)

**Tabell 1. Forsiktig anslag over økningen til formål i 2005**

<b>Spill</b>	<b>Omsetning</b>	<b>Formål</b>	<b>Krav</b>
Hovedspill	976*	25	10 % av netto
Databingo	51	15	30 % av netto
Bingoautomater	105	32	30 % av netto
Papirsidespill	4	1	30 % av netto
<b>Sum</b>	<b>1 642</b>	<b>73</b>	

\*Brutto tall. Det er trukket fra 75 % gevinstandel før beregning til formål

Dersom omsetningen fra sidespillene har økt, innebærer dette en ikke ubetydelig økning til formålene, siden formålene får en vesentlig større andel fra disse spillene. Tallene viser uansett at det overføres mye mer til formål i 2005 enn i 2004. Her må det i tillegg også tas med i betraktningen at hvert enkelt formål også får mer som følge av at samlet beløp til formål fordeles på færre foreninger enn tidligere. BLF har i vår uttalelse fra høsten 2005 lagt til grunn at gjennomsnittlig andel til formål vil øke med ca 300 % i 2005.

I BLFs undersøkelse etter første halvår 2005, hadde samtlige av bingoene som deltok i undersøkelsen, foretatt effektivisering av driften for å greie de nye overskuddskravene. 78 % av bingoene reduserte bemanningen i 2005, og 73 % reduserte gevinstandelen i hovedspillet. I tillegg hadde opptil 30 % av bingoene foretatt andre innsparinger i driften.

**De nye kravene til overskudd fra 2006, innebærer at en bingo som omsetter for 1 mill kr pr. mnd vil måtte utbetale kr 240 000 mer til formål i 2006 enn i 2005.** For de fleste av bingoene fins det knapt rom for flere innsparinger. Mens differansen for hvert enkelt formål i eksempelet ovenfor vil utgjøre ca 10 000,- kr (22 foreninger pr. bingo), er differansen for bingoentreprenøren i mange tilfeller nok til å snu driftsresultatet fra pluss til minus.

BLF er kjent med at 3 bingoer har valgt å avvikle driften i 2006, som en direkte følge av de nye overskuddskravene. Disse bingoene utbetalte til sammen xx millioner fordelt på X formål i 2005.

## **5. Betydningen av sidespillene**

For å forstå konsekvensene av de foreslåtte endringene i regelverket for automatene, er det viktig å se betydningen av sidespillene ved bingo. De elektroniske sidespillene (databingo og bingoautomater) sto for ca 60 % av bingoenes netto omsetning i 2004 og 2004. Av formålenes andel fra den samlede omsetningen ved bingo, sto bingoautomatene alene for 49-56 % i 2003 og hele 75-81 % i 2004<sup>8</sup>. Som lokalinnhavere, mottar bingoene ca 35 % av inntektene fra bingoautomatene.

Det står utplassert ca 600 gevinstautomater i bingolokaler. Lotteritilsynet anslår at nettoomsetningen for gevinstautomater økte med ca 4,5 % fra 2004 til 2005.<sup>9</sup> Som lokalinnhavere, mottar bingoene 20 % av omsetningen.

**Tabell 2: Betydningen av spilleinntektene fra automatene for bingoenes driftsgrunnlag (millioner):**

<b>Netto omsetning/ andel til bingo</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>
Bingoautomater	105	105	
Gevinstautomater	147	114	119
<b>Bingoens andel</b>	<b>66,5</b>	<b>60</b>	<b>Ukjent</b>

Enhver endring i regelverket for automatene som kan medføre en nedgang i omsetningen, vil følgelig få store konsekvenser for bingoenes økonomi.

<sup>8</sup> Lotteritilsynet: Statistikk 2003 side 34 og 35, statistikk for 2004, side 34 og 35

<sup>9</sup> Lotteritilsynet: Statistikk 2003 side 36, statistikk 2004 side 36 og årsmelding 2005 side 20